

Mt. 3, 1-12

Utrecht 7 december 2025

Advent is een tijd van verwachten en dus van dromen. Dromen is gezond, het houdt je geest open en wakker. Het vraagt wel moed en durf. Dat is de vraag: durven we dat eigenlijk wel aan, dromen? Durven onze politici dat aan? Durven te dromen is loskomen van het hier en nu en zijn schijnbare onvermijdelijkheid. In het dromen kijkt een mens verder dan zichzelf, kijkt een samenleving verder dan wat gangbaar is. Zo wordt toekomst mogelijk gemaakt. Mensen die opgehouden hebben te dromen zijn oud en verstard, zonder toekomst. Vastgeroeste ideeën over onszelf en over anderen, over onze samenleving maken het dromen onmogelijk. Dat leidt naar een impasse. Als we het gevoel hebben dat onze toekomst bedreigd wordt of dat onze wereld geen toekomst meer heeft, dan betekent dat dat we opgehouden hebben te dromen.

*

De profeet Jesaja meent diezelfde impasse van droomloosheid in zijn eigen samenleving vast te stellen. Hij ziet het land geconfronteerd met de oprukkende Assyriërs die aan hun wereldrijk bouwen en hun groeiende overmacht gebruiken om alles wat geannexeerd kan worden ook onder de voet te lopen. Daarbij komt nog dat de eigen koning alleen maar probeert de eigen positie te redden door te collaboreren. De profeet voorziet de catastrofe voor zijn land. Ontreddering slaat toe. Het gevoel van geen toekomst meer te hebben maakt mensen depressief. Toch zet de profeet resoluut in op de toekomst en houdt het volk een toekomstvisioen voor, dat meteen een vernietigend protest is tegen de afvallige koning.

Het visioen betreft de utopie van een wereld waar een vanzelfsprekende harmonie heerst: tussen dieren en tussen mens en dier. Het is er afgelopen met een samenleving waar je alleen maar de keus hebt tussen 'eten of gegeten worden'. - Je kunt het naïef vinden, niet meer dan een vlucht in de fantasie, maar je kunt het ook beluisteren als een protestsong. - Het land van de grote koning David wordt verkracht, het is geen land meer om trots op te zijn, het is een

depressief en vernederd land. Het is een land als een omgehakte boom. Maar, stelt de profeet, ooit zal er weer een vorst opstaan zoals David. Het zal een vorst zijn waarop de geest van de Heer rust: een geest van wijsheid en inzicht, beleid en sterkte en kennis. 'Ontzag voor de Heer' zal zijn adem zijn. De adem is de ziel van de mens, dat wat een mens in leven houdt. De profeet wil dus zeggen dat 'het eren van god' het levensprincipe van deze nieuwe vorst zal zijn.

★

We moeten de profeet gelijk geven: dat soort van mensen en vorsten zijn in staat een nieuwe tijd in te luiden: de tijd van een samenleving waar mensen aan hun recht en aan hun trekken komen en die voelt als 'een thuis' voor ieder mens.

Denk maar aan echte grote leiders als Mandela bijvoorbeeld, en er zijn er nog wel meer te noemen: integere leiders die niet het eigen voordeel zoeken maar die ons allen meenemen in een droom saamhorigheid en vrede.

Maar we moeten het niet alleen van de groten verwachten. Misschien herinner je je nog wel je vormsel en dat diezelfde tekst van Jesaja toen als gebed over je is uitgesproken. Over ons werd gebeden om een geest van wijsheid en inzicht, beleid en sterkte en kennis. Er werd gebeden dat het 'Ontzag voor de Heer' ons hart zou veroveren. Daarmee wil gezegd zijn dat wij ook in staat gesteld zijn die utopie levend te houden. Daarmee wil gezegd zijn dat de christenen en hun kerk er zijn om te tonen dat dat soort van samenleving geen onrealistische utopie maar een reëel perspectief waaraan God, samen met ons allen, werkt.

★

Als we opgehouden hebben te dromen, dan rest nog slechts de doodlopende straat van zelfgenoegzaamheid. Christenen zijn dan oud en verward en dus nutteloos. Het geloof is voor hen niet meer dan een verzekeringspolis. Het blijkt uit hun houding waaruit een gevoel van gearriveerd te zijn spreekt. Zo van: 'wij zijn toch van de kerk, dus wij zijn nette mensen' of 'wij zijn bij de kerk, dus hebben we de zekere antwoorden'.

Dat is het wat Johannes de Doper de Schriftgeleerden voor de voeten werpt. Het is niet voldoende te zeggen 'we hebben Abraham toch als vader' - dat betekent zoiets als 'we horen toch bij de goede partij, we staan toch aan de juiste kant' - om een gelovige te zijn. De vraag is immers of de christenen, wij dus, leven met

Gods' droom en daarom Gods' zorgen ook delen. Want dat is toch het 'eren van God' en dan is het de vraag of dat 'ontzag voor de Heer' ook de adem is waarvan wij leven? Is Gods' onrust ook onze onrust? Is Gods respect ook ons respect? Is Gods vreugde ook onze vreugde? Is Gods droom van vrede ook onze droom? Zeg nu zelf: wat zou de wereld aan de kerk en aan ons als christenen hebben, als wij niet leven voor Gods' eigen droom? Het gaat dus om onze integriteit als gelovigen.

De kritiek van Johannes de Doper tegenover het gebrek aan integriteit is hard: "adderengebroed, brengt vrucht voort waaruit uw bekering blijkt!" Geloven is geen zaak voor mietjes!

★

Geloven vraagt om innerlijke kracht. We hebben elkaar nodig om die kracht opnieuw te vinden in onszelf. We hebben elkaar nodig om tot bekering te komen. En ook goede leiders hebben we nodig, die ons wijzen op Gods licht en vuur dat we in onszelf vinden als we er ons voor openstellen. Mensen Johannes de Doper hebben we nodig. Godsgezanten zijn het. Het is niet zo gemakkelijk dat soort van mensen in ons leven binnen te laten. Onze weerstand is groot. Maar geloven is niet voor mietjes en de parochie meer dan een gezelligheidsvereniging.

★

Misschien kun je ook wel van de kerk zeggen dat ze er als een omgehakte boom bij ligt. Het is belangrijk de oorzaken ervan te analyseren, zeker ook om het nieuwe groen te merken dat aan deze boom toch ontspruit. We zijn duidelijk op weg naar een andere kerk in ons land, in het algemeen maar ook als OKKN, en is het van belang die nieuwe groen de nodige ruimte te geven. Ook al ziet het er heel anders uit dan we gewend waren.

Dat vraagt moed, de moed namelijk om jezelf te bevrijden allerlei vastgeroeste beelden van hoe 'kerk' eruit zou zien. De kerk heeft zo'n grote behoefte aan dromers!

En ook onze samenleving voelt aan als een omgehakte boom. Zonder utopie en dus zonder ziel. Toch zijn er tal van initiatieven van moedige mensen als frisse groene twijgjes die opnieuw ontspruiten. Initiatieven die bruggen slaan tussen mensen en mensen bevrijden uit vaste genderpatronen bv. of uit de marge

waarin je als vreemdeling voorspelbaar terecht komt. Moedige mensen zijn het ook die naar nieuwe vormen van samenleven zoeken meer in harmonie met wat een mens nodig heeft en met het milieu dat ons gegeven is als 'huis om in te wonen'.

★

Zonder te dromen, merken we dat frisse groen echter niet. Maar is os vieren op zondagochtend juist in dat kade rook niet van groot belang? Want het is toch ook een manier van dromen. Versta me goed: niet een manier van wegdromen voor de het leven zoals het is, maar precies midden in dat leven andere perspectieven te ontwaren? Geloven is niet voor mietjes, en weet je waarom? Mandela gaf ooit een soort van antwoord op die vraag: "De diepste angst is niet dat we onmachtig zouden zijn", antwoordt hij ons, " Onze diepste angst is juist onze niet te meten kracht. Niet de duisternis, maar het licht in ons, is wat de meesten vrezen."

En is dat nu niet precies wat de advent met ons wil doen: onze kracht meer en meer aan het licht brengen? Niet meer, niet minder. Inderdaad: niet voor mietjes!

Amen

(Joris Vercammen)